

§. 24. Pri odgojnih pripomočkih se je posebno ozirati na otrokove lastnosti. Nikakor ne smejo kazni biti nevarne otročjemu нравnemu čutu niti zdravju. Telesno pokorilo v šolo nikjer in nikdar ne sme priti.

Za odgojne pripomočke sploh velja: hvala, nagrada (darilo) razen letnih premij; z druge strani: svarilo, karanje, stanje mej klopmi ali zunaj klopí, podrežek v šoli s primernim nadzorom (o čemer je povedati roditeljem, ako se more), poziv pred učiteljski zbor (v šolah, katere imajo samo po en razred, pred pervosednika krajne učilnične oblasti), napósled začasno izločilo iz šole.

Izločilo more samo v izimnih primerah, kadar bi bilo zelo nevarno družih učencev nrvnosti, če otrok ostane v šoli, ukreniti krajna učilnična oblast po nasvetu šolskega voditelja (v šolah, katere imajo po več razredov, po nasvetu učiteljskega zbora).

Kar se tiče otrok, izločenih iz šole, naj veljajo določila §. 20. derzavne postave o ljudskih učilnicah.

§. 25. Učitelj naj, kolikor more, tudi pazi, kako se otroci zunaj šole vladajo.

Če otroci samovoljno ostajajo iz šole, naj se precej oznani roditeljem, da to odpravijo.

V. O dolžnostih učiteljev.

§. 26. Učitelj je dolžan svoj važni posel vestno opravljati, vse naredbe, kar jih zapovedujejo postave in ukazi, ter vsa povelja nad njim stoječih oblasti na tanko izpolnjevati, a šole in svoje službe nikakor ne sme napak rabiti v politično, narodno ali vérsko vplétanje, ter z bistrim očesom mu je paziti na vse svoji skerbi izročene otroke.

Koder imajo šole po več učiteljev, naj si bodo zložni in spoštujejo naj se med seboj, da si pridobodo javno dóvérje (zaupanje) ter tako pospešujejo svoje učilnice napredek in koristi. V uradnih stvaréh naj ostali učitelji bodo tenko pokorni šolskemu voditelju.

§. 27. Učitelju je prepovedano, učencem nakladati opravila in dela, katera se ne ujemajo s šolsko odgojo ali se nikakor ne vežejo z učnim namenom.

§. 28. Kadar učitelj kaznuje, vedno naj si bode v svesti svoje dolžnosti in nrvne odgovornosti. Kaznuje naj rajši po redkem in menj.

§. 29. Učitelj naj, uku in odgojevanju na potrebo in korist, bode, kolikor more, v degovoru z roditelji, s katerimi naj se zložno trudi. Posebno kadar kak učenec po večkrat prestopi zapovedi, naj se z roditelji ali njih namestniki poméni, kako bi ga bilo dalje kaznovati.

Učitelju je paziti, da je učilnično prostorje in šolsko orodje vedno snažno; a šolskih prostorov niti sam ne smé rabiti niti jih drugim dajati v rabo za kako stvar, katera bi se z namenom teh prostorov ne ujemala. Vsak je sam odgovoren za vse, kar poredno pokvari. Kadar je šolsko orodje treba popraviti ali pomnožiti, naj šolski voditelj pomoči prosi od krajne učilnične oblasti, in če je tukaj ne dohode, od okrajne šolske oblasti. (Dalje prih.)

Šolsko obzorje.

Iz rogaškega okraja. Nevgodna je letošnja zima šoli. Veliki zameti in slabo potje zavirajo redno šolsko obiskovanje; bolj še pa uboštvó staršev, ki ne morejo potrebnega obutala in oblačila svojim otrokom pripraviti. Da je ljudstvo za šolo vneto, ne bom popisoval. Polje ni obilnih pridelkov ro-

dilo, vinograde je toča potolkla; gospodar nima kaj prodati in s tem tudi šola trpi.

V učiteljskih krogih je v tej zadevi splošna zadovoljnost in radost, da učitelji nimajo več s črteno šolnino opraviti, temveč gotovo vemo, da bo vsaki prvi dan meseca plačilni dan. Dobili smo plačilne nakaznice in za januarja redomerno v naprej bili plačani, kakor se bere v časnikih od vseh štirskih krajev. Pustimo pa postavno za t. l. 12% letne plače in priklade in sicer 10% k zalogu za penzije štirskih učiteljev, potem pa vsako leto 2% za pokojnino naračunjenega letnega dohodka. Po vseh krajih se glasi, da naj bo šolnina proč, in naj se šolske potrebe in učiteljske plače pri davku pobirajo; sploh pa okrajni zastopovalci in okrajni šolski svetli sklepajo, naj se učitelji iz deželnega zaloga plačujejo. In to bi bilo menda naj pametnejše.

Kakor se sliši, je nastalo pomanjkanje učiteljev; pa še bo večje čez nekaj časa. Stranski, samotni kraji bojo neposedeni ostali, ker vsaki želi v prijetnega ali blizo mesta priti. Hvalevredna postava, da nam je taki čas prinesla, v katerem nam ni treba primorano, kakor pred iz enega kraja v drugega se preseljevati. Kar tiče orglarijo, ravnaajo učitelji po ceni. Imajo jo povsod nadučitelji. Tirjajo za nedelje in praznike 80—100 gold., drugo posebej. Za njo so pri cerkvenem predstojništvu prošnjo vložili. Alj kmečka občinska reprezentancija se temu plačilu pri nekterih farah upira in zoperstavlja, tako da učitelji ne orglajo, ampak pri sv. opravilih samo ljudstvo poje.

Enaki upor beremo v 3. listu „Slov. Gospodarja“, poslano iz Artič od ondašnjega učitelja, kateri se šalivo, pa prav krepko in pogumno odrezuje.

Da se za prihodnokrat kako snovo za dopis „Uč. Tovaršu“ prihranim, se s temi napisanimi verstami poslovim! *) J. Ž.

Iz celjskega okraja. (Učiteljsko društvo.) Okrajno celjsko učiteljsko društvo je imelo 26. pr. m. svoj prvi zbor za leto 1871. Iz med 32. družbenikov, ktere sedaj društvo šteje, je bilo zarad slabega pota le 19. nazočih. Ta dan ste pristopile društvu tudi dve učiteljici iz Celja. Potem, ko se je prebral zapisnik poprejšnjega zborovanja, poročilo o društveni delavnosti v lanskem letu in letni račun, se je volilo novo društveno vodstvo. Izvoljeni so bili ti-le gg.: Dr. G. A. Lindner (enoglasno) za načelnika; Vučnik za njegovega namestnika; Robizut in Weiss za zapisovalca; Zdojšek za blagajnika; Tribnik za bibliotekarja; Miklaveč, Valentinčič in Lopan za odbornike.

Kakor je upati, bode to društvo časoma krepko, ker ima znanega, izvrstnega šolskega moža za načelnika in mnogo delavnih udov.

Tovarši iz celjskega okraja, kateri do sedaj še niste vedeli za to društvo, pristopite k njemu! kajti več nas je, večji je moč. „Viribus unitis“ naj bode naše geslo!

Iz Železnikov. (Očitna zahvala.) Mnogoverstno zbirko lepih učnih pripomočkov, ktere si je naša šola pridobila poslednja leta, pomnožil je nedavno dobro znani gospod Peter Cebin, bivši nadzornik radoljskega šolsk. okraja in učenik glavne šole v Kranji s tem, ker je daroval naši šoli po svoji lastni osnovi napravljeno „premično abecedo“ (v nemščini kerstili so jo Cebin'scher Lehrkasten); ta učni pripomoček je za nauk pri branji kaj zelo koristen in zraven za mladino tudi še zabaven. Privoščili bi kaj takega vsaki šoli. Blagi gosp. P. Cebin je pričel tek svojega učiteljstva v

*) Nam bode jako drago.

naši dolini in sosesčini; on se spominja torej naših krajev še vedno z veseljem, kar je pokazal tudi z lepim naši šoli poklonjenim darom. Vpisali smo sicer ime blagega daritelja v zgodovinske bukve naše šole; vendar pa mislimo, da storimo le po dolžnosti, ako se za ta koristni in mični darek v imenu naše šole in njene mladine g. Cebin-u serčno zahvaljujemo.

Jos. Levičnik.

Iz Ljubljane. Svetli cesar imenovali so novo ministerstvo, v katerem je dr. Jožef Jireček (znani češki pisatelj) minister za nauk in bogočastje.

— Ker bode po ministerskem ukazu od 22. dec. preteč. l. s št. 10447 ukaz od 12. jul. 1869. l. s št. 6299 in 15. nov. 1869. l. s št. 10864 o izobraževališčih za učitelje in učiteljice in o preskušnjah za učitelje v ljudskih in meščanskih šolah tudi za Kranjsko veljaven, je c. k. deželni šolski svet ukrenil 1) da naj se to vsem ljudskim učiteljem na Kranjskem naznani, 2) da so se (po §. 38. p. 14. maja l. 1869.) ministerstvu za bogočastje in nauk nasvetovali udje za komisijo teh preskušenj, 3) da naj se okrajne šolske svete vpraša o napravi izobraževališč za učiteljice.

— Učiteljsko društvo za Kranjsko. K učiteljskemu društvu za Kranjsko je gospod dr. Janez Bleiweis pristopil s tim-le častilnim dopisom 1. t. m.: „Slavno predsedništvo! V prilogi pošiljam Vam 5 gold. kot ud častitega učiteljskega društva. Želeč častilemu društvu srečen napredek na blagor slovenskemu narodu bodem vsigdar rad pomogel, kolikor mala moja moč premore, vsaj so tudi „Novice“ bile prvi slovenski časnik, ki so že 1844. l. v svoje krilo jemale silo važno ljudsko šolo“.

Pristopili so še milostivi gospod dr. Janez Zlat. Pogačar, stolni prošt, ud c. k. deželnega šolskega svetovalstva i. t. d. v Ljubljani z 1 gl. vpisnine in z 2 gold. letnine za l. 1871., Gaber Jožef, učitelj iz Loke (na Štorskem) kot podporni ud z 1 gold. vpisnine. Plačali so g. g.: Marn Jožef, c. k. niže gimnazije katehet in c. k. više gimn. profesor v Ljubljani za l. 1871. — 2 gold.; Šturm Vaelav in Schönbrun France, oba iz Metlike za l. 1870. po 1 gold.; Germ Matej iz Adlešič, Kavšek Jožef iz Vinice, Mubič France z Verha in Juvan Jožef iz Černomlja za l. 1871. po 1 gold.; Borštnik Pavel iz Preloke in Kenda France iz Semiča za l. 1870. po 1 gold.; Bezeg Anton iz Sostrovega za l. 1871. — 1 gold.

— Društvo v pomoč učiteljem, njihovim udovam in sirotam. Plačali so gg.: Božič Leopold iz Planine, Božič Ignaci iz Loškega Potoka in Martin Zarnik iz Kroke za l. 1871. po 6 gl. Juh Matej še 1 gl. za l. 1871. (po §. 8. n. dr. pr.)

Prememba v učiteljskem stanu.

Službo v Šent-Jurju poleg Kranja je dobil g. Anton Knašič, učitelj v Dolnji Vasi na Kočevkem.

 Današnjemu listu pridjana je predbrojka na „Pedagogijski biblioteku za pučke (ljudske) učitelje“, ki jo bodejo izdajali naši verli sobrati učitelji v Zagrebu. 